

hilversum, pas op!

Heeft het monument Langestraat 48 een toekomst?

Aan de Langestraat in Hilversum ligt tegenover de winkel van Albert Heijn, verscholen tussen klimop, een bijzonder en oud pand. Al vele decennia is de toestand van deze voormalige boerderij uiterst zorgwekkend. Gelukkig zorgen de huidige bewoners in het voorgedeelte voor enig toezicht en kunnen met lapwerk de grootste lekkages worden bestreden. Het dak van het achterste gedeelte was enkele tientallen jaren geleden zo slecht dat afbraak moest volgen om instorting te voorkomen. Toch staat dit pand reeds lang op de lijst van gemeentelijke monumenten.

Aan de Langestraat stonden in de 19e eeuw een twintigtal van deze boerderijen. Gelukkig is in deze straat nog een aantal boerderijen uit de 18e eeuw behouden: De boerderij van Houtman op nummer 103, de boerderij van Pootjes achter het latere woonhuis nummer 118-122 en de boerderij Langestraat 48.

De laatst genoemde boerderij is gebouwd een aantal jaren na de grote dorpsbrand in 1766. Het bouwjaar stond vroeger op het uitstekende deel van het bovenste muuranker, namelijk het jaar 1778. Het is mogelijk dat resten van dit muuranker nog tussen de klimop zitten verscholen. De bouwwijze is overeenkomstig die van veel boerderijen in het Gooi uit die tijd; een

Deel van tekening door Maarten Betlem van de Langestraat rond 1900 met links de boerderij.

De voorgevel van de voormalige boerderij omstreeks 1930 met de oude roedeverdeling in de ramen.

lang zadeldak met daaronder aan de voorzijde het woongedeelte en achter een scheidingsmuur de stallen en opslagruimten. De kap bestaat uit een houten ankerbalkgebint dat nu boven het stalgedeelte al is verdwenen. Waarschijnlijk kreeg deze boerderij bij de bouw geen rieten dak omdat na de grote brand in 1766 het dorpbestuur rieten daken uit het centrum wilde weren wegens brandgevaar. Kenmerkend zijn ook de hoge zijmuren. Hierdoor was het niet meer noodzakelijk om een welving in het dak te maken voor de hoge deeldeuren. In deze boerderij zaten de deeldeuren in de zijmuur met een zelfde hoogte als deze muur.

De voorgevel, evenwijdig met de Langestraat, is symmetrisch van opbouw met op de begane grond drie ramen met bovenlichten, op de eerste verdieping twee ramen en op de zolder een kleine gemetselde, ronde opening. In 1933 is de oorspronkelijke roedeverdeling van zes-ruits ramen verloren gegaan. De afmetingen van de boerderij zijn ca. 31 meter lang, 11 meter breed en 9,5 meter hoog.

Tot in 1910 functioneerde dit pand als onderkomen voor het boerenbedrijf van de familie Jan de Jongh. De gronden bij de boerderij liepen tot aan de Laanstraat. Na het vertrek van de boer kwam de wagenmakerij van J. Smalenburg in het pand. Nadien bleef het pand het onderkomen voor transportmiddelen met onder meer de Dagelijksche Autobesteldienst van J.A. Rog en Zn, vanaf 1935 Gooitax, en tot in de jaren tachtig de firma AutoRent.

De visie van het bestuur van Hilversum, Pas Op! is dat nu snel, in goed overleg met de gemeente die reeds lang de eigenaar is, en mogelijk een derde partij, het pand een nieuwe bestemming moet krijgen waarbij in ieder geval de buitengevels worden gerestaureerd. In november 1982 heeft bouwkundige Jelle Postma al opmetingstekeningen van de boerderij gemaakt en de restauratiearchitect Paul van Vliet heeft in opdracht van de Gemeente in de jaren negentig van de vorige eeuw plannen gemaakt voor hergebruik en restauratie.

Een restauratie waarbij naast het totale uiterlijk tevens het interieur wordt teruggebracht in de oude, 18e-eeuwse staat, lijkt geen haalbare optie. De mogelijkheden voor een nieuwe bestemming zijn dan onvoldoende en de financiering onhaalbaar. De inkomsten van huur of verkoop moeten de kosten van de aankoop, restauratie en aanpassingen kunnen dekken. Mogelijk dat bij de plannen voor dit pand ook de daar achter gelegen panden, nummer 50a, worden betrokken.

De oude boerderij verdient snel een restauratie waarbij de uitstraling weer optimaal gaat worden, passend bij dit bijzondere monument uit de 18e eeuw en één van de laatst overgebleven boerderijen in het centrum van Hilversum.

Als u de Stichting Hilversum, Pas Op! wilt ondersteunen bij het streven naar restauratie van deze oude boerderij kunt u donateur worden door zich op te geven bij het secretariaat van de Stichting: Torenlaan 24A, 1211 JB Hilversum of email: floswis@xs4all.nl

Ed van Mensch